

гария, Луковитско и Габровско, на палеогенските отложения в Чирпанско, Хасковско и Кърджалийско. Разработвал е и някои теоретични въпроси за етажната подялба на палеогена. Особено място в творчеството му заема монографията за големите фораминифери на палеогена в поредицата „Фосилите на България“. Проф. Белмустаков има научни и практически приноси в изучаването на палеогенските отложения в Албания и Куба. В научноизследователската си работа той се отличаваше с отговорно и задълбочено отно-

шение към проблемите. На него бяха чужди прибързаността и стремежът към голям брой публикации. Един от авторитетните специалисти в своята област, той беше признат както у нас, така и в чужбина.

Колегите и приятелите му, неговите многобройни ученици и цялата геоложка обществена у нас ще запазят светлия спомен за човека, преподавателя и учения проф. Емил Белмустаков.

Г. Мандов

Академик Дмитрий Сергеевич Коржинский (1899—1985)

На 16 декември 1985 г. почина видният съветски учен академик Дмитрий Сергеевич Коржинский, почетен член на Европейския геологически съюз, на Всесъюзното минералогическо дружество, на Минералогическите дружества на Великобритания, САЩ и ГДР, на Лондонското геологическо дружество и на Академията на естествоизпитателите в ГДР. Героят на социалистическия труд, лауреатът на Ленинска и Държавна награда академик Дмитрий Сергеевич Коржинский дълго време е бил председател на Националния геологически комитет на СССР, директор на Института по експериментална минералогия на АН СССР, главен редактор на списание „Геология рудных

месторождений“, вицепрезидент на Всесъюзното минералогическо дружество и на Международната минералогическа асоциация. Бил е завеждащ Отдел по метасоматизъм и метаморфизъм в ИГЕМ към АН СССР — от неговото създаване през 1956 г. до края на своя живот.

Научните проблеми в творчеството на Д. С. Коржинский са свързани с физико-химичното направление в минералогията, петрологията, геохимията и рудообразуването и са в основата на възникването на един нов отрасъл на знания в областта на геохимичните науки — физическата геохимия или физико-химичната петрология.

Първите си успехи в приложението на физико-химията в петрологията Д. С. Коржинский постига още в 30-те години по време на геоложкото картиране на огромни райони като Алданския щит и Прибайкалието. Наред със стратиграфската схема на кристалина в Алданския щит и предсказаното наличие на флогопитови находища е лансирана теорията за диференциалната подвижност на компонентите при метасоматизма, за фацесите на дълбочинност на основата на реакциите на карбонатизация и са разработени основните положения на теорията на парагенетичния анализ и теорията на фазовото съответствие и термодинамичния анализ на флуидния режим на минералообразуването. Докторската дисертация на Д. С. Коржинский третира проблемите на минералогическите фацеси на дълбочинност.

Въз основа на работата на Д. С. Коржинский и сътрудниците на ИГЕМ за Туринските медноскарнови месторождения в Урал е била създадена теорията за контактово-реакционното образуване на скарните и поделянето им на контактово инфилтрационни и дифузионни. През 1943 г. Д. С. Коржинский е бил избран за член-кореспондент на АН СССР, а през 1953 г. за академик.

Теорията на киселинно-основната еволюция на хидротермалните разтвори, трудовете за трансмагматичните разтвори, киселинно-основ-

ното взаимодействие на компонентите в магмата и процеса гранитизация са особено важни научни приноси на Д. С. Коржинский.

Ерудцията, етиката и обаянието на учен с многостранни изяви на своето дарование бяха почувствувани от българските геолози по време на техните специализации и консултации в СССР, както и при двете гостувания на Д. С. Коржинский в България. Под непосредственото влияние на Д. С. Коржинский и с помощта на възпитаниците на неговата школа в нашата страна започна да се развива физико-химичната петрология с използване на два от основните ѝ метода — парагенетичния анализ и експерименталното моделиране. Метасоматичните процеси, довели до образуването на скарновите находища у нас и средно- и нискотемпературните метасоматити в Средно-

горieto и Родопите, бяха изследвани от теретичните позиции на Д. С. Коржинский. Идеите на авторитетния учен за образуването на гранитите във връзка с магменото заместване, за гранитообразуването и процесите на късната калиева фелдшпатова кристализация, за връзка между метаморфизма и гранитовия магматизъм са били отправно начало в работата на нашите изследователи в областта на магматичната петрология.

Българските геолози ще запазят най-скъп спомен, признателност и уважение към човека и учения Дмитрий Сергеевич Коржинский, пред чиято светла памет се прекланят.

*Ив. Велинов, В. Иванова-Панайотова,
М. Каназирски*

Международната програма за геологическа корелация към ЮНЕСКО и МСГН и развитието ѝ в България

Научноорганизационната дейност на ЮНЕСКО в областта на естествените науки е съсредоточена в няколко големи научни програми, между които и Международната програма за геологическа корелация (МПГК), създадена през 1973 г. Тя се контролира съвместно от ЮНЕСКО и Международния съюз по геологическите науки (МСГН) и има за цел да координира работата на геолозите от различни страни при решаването на важни проблеми на геологическите науки, които са общонаучни или засягат територията на няколко страни. Научни изследвания се провеждат по отделни проекти (теми) с един или двама международни координатори — изтъкнати учени и национални работни групи с отговорници.

България е включена в МПГК от самото начало на програмата. Тогава е създаден и Български национален комитет към МПГК, който координира работата на участниците в проектите, информира специалистите за перспективите за включване в новооткрити проекти и съдейства за учредяване на национални работни групи към тях. Освен това Комитетът следи за правилното изпълнение на поетите задължения от работните групи и урежда участието на наши представители в работните срещи на проектите в други страни.

Досега България е участвувала активно в изпълнението на 18 проекта, голяма част от които вече са завършени успешно. Публикувани са над 200 научни статии по тематиката на проектите, под печат е международна мулти-монография „Докамбрият от младите нагънати зони“ с активно българско участие и съредакторство, посетени са редица международни

симпозиуми. Нашата страна също е била организатор и домакин на няколко международни работни срещи.

Дейността на българските геолози в рамките на МПГК е добре оценена от Секретариата на ЮНЕСКО. Възложено е на изтъкнати български специалисти съвместно ръководене на проекти, както и редактиране на международната мултимонография.

Програмата създава добри възможности за активно научно сътрудничество между балканските страни, както и между страните от обхвата на Алпо-Хималайския ороген. По този начин могат да се разработват успешно и такива задачи на българската геология, които не са разрешими в тесните локални рамки на нашата страна, а същевременно имат важно значение за развитието на българската геологическа наука и за търсенето на полезни изкопаеми на територията на НРБ. Особено активна дейност в това отношение разви Проект 5, където самата структура на проекта — изработване на геотраверси, преминаващи през територията на две-три страни, предопредели поддържането на твърде тесни научни контакти.

Наскоро завършилата 23-ата сесия на Генералната конференция на ЮНЕСКО в София отчете постиженията на МПГК, като бяха изтъкнати добрите перспективи за успешното развитие на Програмата в бъдеще.

Досега успешно завършила своята работа 10 проекта. Между тях с особена активност и резултатност се отличават Проект 5 — Корелация на преварисийските и варисийските събития в Алпо-Медитеранските планински пояси, съкоординатор и български отговор-